

Sähkölaitoksen korjaamo ja sahan talli Sahasaari Oulu

Sahasaaren historiaan on pitkään kuulunut teollisuus eri muodoissaan alueella helposti saatavilla olleen vesivoiman ja käyttöveden vuoksi. Sahasaaren alueella toimivat vuorollaan kaupungin mylly, Oulun Saha Oy, Åströmin nahkatehdas ja kaupungin sähkölaitos. Alueella on säilynyt mm. sahatoiminnan aikainen 1870-luvulla rakennettu hirsinen tallirakennus, ja sähkölaitoksen betoni- ja tiilirakenteinen korjaamorakennus vuodelta 1937. Voimalan toiminta sähköntuotannossa loppui 1960-luvulla, ja Sahasaaren alue jäi Oulun sähkölaitoksen varastoalueeksi. 1980-luvulla tyhjiilleen jäänyt ja osittain purettu alue rappeutui hiljalleen, kunnes Oulun kaupunki järjesti Lasaretinväylän alueesta tontinluovutuskilpailun vuonna 2009.

Pohjois-Pohjanmaan korjausrakentamiskeskuksen PORA:n työntekijänä Sahasaaren rakennukset tulivat lähemmin tutuksi rakennusinsinööri ja restaurointiantesani Tatu Raitalalle, joka teki opiskelijaryhmän kanssa rakennusten mittaukset ja mittapiirustukset alueen rakennushistoriallisen selvityksen tekovaiheessa vuonna 2009.

Nykyään Kestävän kehityksen keskuksella projektipäällikkönä toimiva Tatu Raitala valottaa yhdistyksen toimintaa ja Sahasaaren alueelle tehtyjä suunnitelmia. Yhdistyksen kantaviin ajatuksiin kuuluu kierrättäminen, syrjäytymisen ehkäisyyn tähtäävä toiminta ja nuorten kouluttaminen. Oulun alueella jo 25 vuotta toiminut yhdistys on kasvanut jo noin 200-250 henkeä vuosittain monimuotoisesti kouluttavaksi ja työllistäväksi yksiköksi. Sahasaaren toimintakeskuksen valmistuttua henkilömäärän hän arvioi jopa kasvavan puolella.

"Syrjäytymisen ehkäisy, työllistäminen ja kierrätysmateriaalien hyväksikäyttö ovat toimintamme pääkohdat."

Toimintaperiaatteet näkyvät pihatöiden viimeistelyvaiheessa olevassa Välvainion Kestävän kehityksen keskuksen laajennusosan tiloissa. Rakennus-, pintakäsittely- ja pihatyöt on tehty mahdollisimman pitkälle oman talon vällä, ja materiaaleina on käytetty sopivaa kierrätysmateriaalia aina kun sitä on tullut tarjolle.

Sahasaaren aluetta kehitetään yhteistyössä Hartela-Forum Oy:n kanssa, ja sinne on suunniteltu

toimitiloja kahteen kunnostettavaan rakennukseen, sekä korjaamorakennuksen yhteyteen rakennettavaan laajennusosaan. Lämmittämättömään tallirakennukseen on tulossa kesäkahvilatoimintaa sekä polkupyöräverstaasta ja -vuokraamo. Korjaamorakennukseen tulevat käsityöläisten työtilat, esimerkiksi verhoomo ja mahdollisesti lasinpuhaltamo. Uudisrakennus on tämän

Havainnekuva Sahasaaren kunnostetusta alueesta, Arkkitehtitoimisto Jussi Tervaoja.

hetken suunnitelmissa tulossa kokonaisuudessaan asukastupatoiminnan tiloiksi. Rakennukset tullaan korjaamaan uuteen käyttöön kunnostamalla alkuperäiset rakennosat, kuten ikkunat ja ovet, sekä käyttämällä korjausrakentamisessa alkuperäisiä vastaavia tekniikoita ja materiaaleja. Vanhaa hirsirakenteista tallia tullaan siirtämään kauemmaksi hirsikengitysten aikana, sillä talojen väliin pakkautuva lumi on aiheuttanut lahovaurioita.

Nämä korjaustyöt tehdään todennäköisesti yhteistyössä Pikisaaren korjausrakentamisen yksikön kanssa. "Uudisrakentamisessa pyritään jatkamaan kierrättämisen ideologiaa, kuten olemme jo kahdessa aiemmassa talossamme tehneet", toteaa projektipäällikkö.

Teollisuusrakennuksen muuttaminen käsityöläisten työtiloiksi on

rakennusalan moniosaajan mielestä todennäköisesti helpompaa kuin monen muun rakennustyyppin. Tilat ovat todella avarat ja massiiviset seinä- ja lattiarakenteet antavat mahdollisuuden raskaampienkin työpajojen rakentamiseen ja sisätilojen jakamiseen monipuolisesti. Suojelumerkinnot koskevat ulkopuolta rakennuksesta, mutta voimme tehdä tarvittavat tilajaottelut myös kevyemmin, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi. "Tila on meille arvokas, vaikka sinne ei tehtäisi yhtään väli-seinää", jatkaa Tatu.

"Meidän ajatuksemme on, että teemme yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa, eli tilat tulevat kaupunkilaisten käyttöön"

Alueelle on suunniteltu yhdeksi yhteistyökumppaniksi asukastupaa, joille on kova kysyntä. Yhteistyöstä on jo kokemusta Puolivälinkankaan asukastuvalla, joka toimii juuri valmistuneen uudisrakennuksen alakerrassa. Käsityöläisten ja luovan alan tekijöiden puolelta on osoitettu kiinnostusta alueen kehittämiseen, ja siellä toimimiseen. "Yhteistyökumppaneita haetaan edelleenkin, ja jos joku yhdistys on halukas kehittämään aluetta yhdessä, niin meihin voi olla yhteydessä", jatkaa

Kestävän kehityksen keskuksen projektipäällikkö Tatu Raitala.

Yhdistyksen tavoitteena on aloittaa suunnittelutyöt heti, kun kaavaprosessin valitukset on käsitelty. "Toivottavasti tänä syksynä, tai alkutalvella päästään aloittamaan. Ensimmäiseksi teemme kuntoarviot ja tutkimme rakenteiden kunnon, jonka jälkeen tilojen korjaus- ja muutostöiden suunnittelu pääsee todenteolla käyntiin", pohtii projektipäällikkö istuessaan kierrätysmateriaaleilla verhotussa tuolissaan.

Muutos teollisuustiloista käsityöläisten työ-, koulutus ja toimintatiloiksi sekä polkupyörävestaaksi ja -vuokraamoksi

Rakennusvuodet: 1870-l ja 1937

Korjaus- ja muutostöiden aloitus: Kaavoitusprosessin valimistuttua

Suunnittelija: arkkitehti Ville Tervaoja
Alueen pääsuunnittelija: arkkitehti Kimmo Kuismanen

Toimija: Yritetään Yhdessä Ry

Pääurakoitsija: Hartela-Forum Oy

Osoite: Sahasaari, Oulu

Lähteet: Yritetään Yhdessä Ry:n projektipäällikkö Tatu Raitalan haastattelu, Oulun Lasarettiväyn rakennushistoriallinen selvitys, Anniina Meriläinen, 2010, Sahasaaren tontinluovutuskilpailun ja Lasarettiväylän kaavamutoksen asiakirjat, 2009-2010, Oulun kaupunki.

Teksti, taitto ja kuvaus: Harri Ryyänen

European rakennusperintöpäivät
Dagarna för Europas byggnadsarv
European Heritage Days

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus